

مقدمه

آمارگیری از فعالیتهای مربوط به معادن کشور و انتشار مستمر نتایج آن، از سال ۱۳۳۳ توسط وزارت صنایع و معادن وقت آغاز شد. این آمارها، هر سال همزمان با انتشار «آمار فعالیت‌های صنعتی» در ضمیمه‌ی نشریه‌ی مذکور به چاپ می‌رسید ولی از سال ۱۳۳۹، آمارهای مربوط در نشریه‌ای مستقل تحت عنوان «آمار فعالیت‌های معدنی ایران» منتشر می‌شد. اولین سرشماری از معادن کشور، در آذرماه سال ۱۳۴۲ توسط وزارت اقتصاد اجرا شد و از سال ۱۳۴۲ تا سال ۱۳۵۳، دفتر آمار وزارت اقتصاد با استفاده از آمارهای دفاتر معادن نقاط مختلف کشور، هر سال آماری از فعالیتهای معادن جمع‌آوری و منتشر می‌کرد. در سال ۱۳۵۳، دومین سرشماری از معادن متشکل کشور با همکاری مرکز آمار ایران و وزارت صنایع و معادن اجرا شد. از سال ۱۳۵۳ تا سال ۱۳۵۷، مرکز آمار ایران به طور سالانه بخشی از معادن کشور را به عنوان معادن منتخب مورد آمارگیری قرار داد. از سال ۱۳۵۷ تا سال ۱۳۶۳، به دلیل عدم اجرای طرح‌های آماری و نیز فراهم نبودن آمارهای ثبتی جامع، این بخش از فعالیتهای اقتصادی دچار خلأ آماری شد. در سال‌های ۱۳۶۴ و ۱۳۶۵، مرکز آمار

ایران به آمارگیری از معادن تحت پوشش بخش عمومی اقدام کرد و در سال ۱۳۶۶، سومین سرشماری از معادن کشور را به مرحله اجرا درآورد. از سال ۱۳۶۷ تا سال ۱۳۸۲ به استثنای سال ۱۳۷۰ و ۱۳۸۴ آمارگیری از معادن کشور به طور سالانه انجام پذیرفته است.

آمار و اطلاعات ارائه شده در این فصل، از نتایج «آمارگیری از معادن در حال بهره‌برداری»، که توسط مرکز آمار ایران اجرا و منتشر می‌شود حاصل شده است. همچنین از آمارهای ثبتی مربوط به شرکتهای تعاونی معدنی که توسط اداره تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان آذربایجان غربی ارائه شده است، استفاده گردیده است.

در مورد آمارهای ارائه شده، توضیحات

زیر ضروری است:

۱- در آمارگیری از معادن فعال کشور، اطلاعات مربوط به نفت و گاز، مواد رادیواکتیو و خاک رس جمع‌آوری نشده است. و به دلیل اهمیت خاص نفت و گاز، اطلاعات آماری مربوط به این فعالیت‌ها، در فصل ۶ (نفت و گاز) به طور مجزا ارائه می‌شود.

۲- در طرح آمارگیری از معادن در حال بهره‌برداری کشور، معادن شن و ماسه به روش

نمونه‌گیری و سایر معادن به صورت سرشماری، مورد آمارگیری قرار می‌گیرند.

۳- در این فصل برای طبقه‌بندی فعالیت‌های بخش معدن، از طبقه‌بندی بین‌المللی فعالیت‌های اقتصادی (I.S.I.C)، ویرایش سوم، با اعمال تغییراتی در آن استفاده شده است.

تعاریف مفاهیم

معدن: مجموعه‌ی کانسار (ذخیره‌ی معدنی که بهره‌برداری از آن اقتصادی می‌باشد) و ماشین‌آلات و تسهیلاتی است که به منظور اکتشاف، تجهیز و بهره‌برداری و کانه‌آرایی از آن کانسار ایجاد شده است. کانه‌آرایی، به تمامی عملیات فیزیکی و شیمیایی که به منظور جدا کردن قسمتی از مواد باطله از کانه و یا تفکیک کانه‌ها از یکدیگر صورت می‌گیرد اطلاق می‌شود.

معدن در حال بهره‌برداری: معدنی است که دارای مجوز بهره‌برداری از وزارت صنایع و معادن (غیر از معادن شن و ماسه) یا شهرداری‌ها و فرمانداری‌ها (برای معادن شن و ماسه) می‌باشد و در سال آمارگیری، حداقل مدت ۳۰ روز به صورت پیوسته یا ناپیوسته، مجموعه‌ای از عملیات استخراج (در پاره‌ای از موارد همراه با کانه‌آرایی)، برای به دست آوردن کانه‌ی قابل فروش در آن انجام می‌شود.

مدیریت خصوصی: مدیریتی است که توسط افراد یا مؤسسات خصوصی اعمال می‌شود.

مدیریت عمومی: مدیریتی است که توسط وزارتخانه‌ها، سازمان‌های دولتی، نهادهای انقلاب

اسلامی، بانک‌ها و شهرداری‌ها اعمال می‌شود.

شاغلان: تمامی افرادی هستند که در داخل یا خارج معدن به صورت تمام وقت یا پاره وقت برای معدن کار می‌کنند شاغلان از نظر وظیفه‌ای که به عهده دارند به شاغلان خط تولید (ماهر و ساده) و سایر شاغلان تفکیک می‌شوند.

شاغلان ماهر خط تولید: کارکنانی هستند که به اعتبار دانش فنی و تجربه‌ای که کسب کرده‌اند، توانایی انجام یک قسمت از کار فنی خط تولید را داشته باشند، مانند مهندسان، تکنسین‌های فنی، استادکاران، سرکارگران ماهر، تعمیرکاران و رانندگان.

شاغلان ساده‌ی خط تولید: کارکنانی هستند که شغل مورد تصدی آنان در خط تولید نیاز به تعلیم و کسب تجربه ندارد، مانند کارگران ساده، باربران و بارگیران.

سایر شاغلان: کارکنانی هستند که به امور دفتری، اداری، مالی و خدماتی معدن و یا دفتر مرکزی، اشتغال دارند و بطور مستقیم در امر استخراج و تولید دخالت ندارند.

در ارائه آمار شاغلان، توضیح این نکته ضروری است که در محاسبه، از روش «متوسط تعداد شاغلان در سال» استفاده شده‌است.

جبران خدمات مزد و حقوق‌بگیران: عبارت از مزد و حقوق و سایر پرداخت‌ها (پول، کالا و...) به مزد و حقوق‌بگیران است. (رجوع شود به تعاریف و مفاهیم فصل ۴)

تولید مواد معدنی: مجموع مواد معدنی حاصل از یک رشته فعالیت استخراج است که به

ارزش تولیدات مواد معدنی، ضایعات قابل فروش مواد معدنی، ساخت و تعمیر اساسی اموال سرمایه‌ای توسط شاغلان و سایر دریافت‌ها معدن است که شامل دریافتی بابت کارهای کنتراتی، تعمیرات جزئی ساختمان و لوازم تجهیزات اداری، تعمیرات جزئی ماشین‌آلات، آزمایشگاه و ... می‌باشد.

ارزش پرداخت‌ها (داده‌ها): عبارت از ارزش مواد، ابزار و وسایل کار کم دوام، سوخت مصرف شده، آب و برق خریداری شده و سایر پرداخت‌ها است که شامل پرداختی بابت کارهای کنتراتی، تعمیرات جزئی ساختمان و لوازم و تجهیزات اداری، تعمیرات جزئی ماشین‌آلات، آزمایشگاه و ... می‌باشد.

شرکت تعاونی: شرکتی متشکل از اشخاص حقیقی با حداقل ۷ عضو است که تمام یا حداقل ۵۱ درصد از سرمایه‌ی آن به وسیله‌ی اعضا تأمین گردد و طبق مقررات موجود در قانون بخش تعاونی، به ثبت رسیده باشد. یادآور می‌شود قبل از تعیین حداقل اعضای شرکت‌های تعاونی براساس قانون مذکور، بعضی از شرکت‌های تعاونی با اعضای کمتر از ۷ نفر تشکیل شده‌اند.

شرکت تعاونی معدنی: نوعی شرکت تعاونی است که در زمینه‌ی استخراج، بهره‌برداری و فروش مواد استخراج شده از معادن فعالیت دارد.

گزیده اطلاعات

بر اساس نتایج طرح آمارگیری از معادن فعال کشور در سال ۱۳۹۴ تعداد ۳۲۹ معدن در حال

اشکال گوناگون قابل عرضه به بازار می‌باشد. شایان ذکر است که در بعضی از رشته فعالیت‌ها یا معادن، مواد معدنی به همان صورتی که از کانسار استخراج می‌شود، عرضه می‌گردد در صورتی که در بعضی دیگر از رشته فعالیت‌ها یا معادن، مواد استخراج شده پس از انجام عملیات فیزیکی یا شیمیایی لازم به منظور جدا کردن قسمتی از مواد باطله، تفکیک کانه‌ها و یا افزایش عیار ماده‌ی خام، به بازار عرضه می‌شود. ضمناً در یک رشته فعالیت، ممکن است چند ماده‌ی معدنی به دست آید، مثلاً در رشته فعالیت استخراج سنگ مس، مجموعه‌ی حاصل از استخراج سنگ مس، کنسانتره مس و کنسانتره مولیبدن تولید رشته فعالیت مذکور به حساب می‌آید.

ارزش تولیدات: ارزش مواد معدنی استخراج شده و ارزش ضایعات قابل فروش مواد معدنی به قیمت تولید کننده، یعنی قیمت فروش به مشتریان در محل معدن است.

سرمایه‌گذاری (ارزش تغییرات اموال سرمایه‌ای): تغییرات ایجاد شده در ارزش اموال سرمایه‌ای (مجموع ارزش خرید یا تحصیل و هزینه‌ی تعمیرات اساسی اموال سرمایه‌ای منهای ارزش فروش یا انتقال اموال سرمایه‌ای) طی دوره‌ی زمانی معین را سرمایه‌گذاری گویند.

ارزش افزوده: عبارت است از ارزش دریافتی‌ها (ستانده‌ها) منهای ارزش پرداخت‌ها (داده‌ها).

ارزش دریافتی‌ها (ستانده‌ها): عبارت از

استخراج سنگ تزئینی (۳۵,۴ درصد)، استخراج سنگ طلا (۲۵,۷ درصد) و استخراج سنگ آهک (۱۵,۱ درصد) بوده است.

ارزش افزوده حاصل از فعالیت معادن در حال بهره‌برداری استان در سال ۱۳۹۴ با کاهش حدود ۲۸,۹ درصدی نسبت به سال ۱۳۹۳ حدود ۱۴۲۷ میلیارد ریال بوده است. که حدود ۱,۷ درصد ارزش افزوده معادن در حال بهره‌برداری کل کشور را به خود اختصاص داده است.

در سال ۱۳۹۴ از مجموع حدود ۳۰۹ میلیارد ریال سرمایه‌گذاری جدید، حدود ۸۸,۹ درصد مربوط به ماشین‌آلات، ابزار و وسایل کار بادوام و تجهیزات اداری بوده است.

بهره‌برداری در استان وجود داشته است که حدود ۹۷ درصد آن تحت مدیریت خصوصی اداره می‌شوند و حدود ۶,۳ درصد از معادن کل کشور را شامل می‌شوند و این در حالی است که ارزش تولیدات معادن مربوط به این استان حدود ۱,۶ درصد ارزش تولیدات معادن کل کشور می‌باشد، همچنین نتایج بدست آمده نشان می‌دهند، در مجموع ۲۷۱۰ نفر در این معادن به کار اشتغال داشته‌اند که با کاهش ۱۰,۱ درصدی نسبت به سال ۱۳۹۳، حدود ۳ درصد کل شاغلین معادن کشور را شامل می‌شوند.

در همین سال ارزش تولیدات معادن استان بالغ بر ۱۸۵۲ میلیارد ریال بوده که بیشترین ارزش تولیدات به ترتیب مربوط به فعالیت

۵-۱ - مشخصات عمومی معادن در حال بهره‌برداری بر حسب فعالیت

جبران خدمات مزد و حقوق بگیران (میلیون ریال)	تعداد شاغلان (نفر)	تعداد معادن			سال و فعالیت
		مدیریت خصوصی	مدیریت دولتی	جمع	
۱۳۱۳۱	۸۸۳	۸۱	۵	۸۶	..... ^(۱) ۱۳۸۰
۴۰۹۶۸	۱۶۸۴	۱۵۹	۱۲	۱۷۱	..... ۱۳۸۵
۱۲۴۹۶۱	۲۷۶۲	۳۶۲	۲۲	۳۸۴	..... ۱۳۸۹
۱۴۵۱۰۶	۲۷۴۵	۳۶۲	۱۵	۳۷۷	..... ۱۳۹۰
۲۰۰۳۰۸	۲۷۵۹	۳۷۲	۲۱	۳۹۴	..... ۱۳۹۱
۳۴۹۳۵۸	۳۳۶۲	۳۷۵	۱۶	۳۹۱	..... ۱۳۹۲
۳۶۶۳۲۵	۳۰۱۶	۳۲۲	۶	۳۲۸	..... ۱۳۹۳
۳۷۳۳۴۷	۲۷۱۰	۳۳۰	۹	۳۳۹	..... ۱۳۹۴
۰	۰	۰	۰	۰	..... استخراج زغال سنگ
۵۴۹۹	۴۲	۵	۰	۵	..... استخراج سنگ آهن
۰	۰	۰	۰	۰	..... استخراج سرب و روی
۱۲۶۹۶۸	۵۸۵	۲	۰	۲	..... استخراج سنگ طلا
۰	۰	۰	۰	۰	..... استخراج سنگ مس
۱۰۲۵	۱۰	۲	۰	۲	..... استخراج کرومیت
۸۶۴	۹	۱	۰	۱	..... استخراج منگنز
۰	۰	۰	۰	۰	..... استخراج بوکسیت
۰	۰	۰	۰	۰	..... استخراج کبالت، آنتیموان، تیتانیوم
۱۸۱۲۶	۴۰۰	۱۲۵	۰	۱۲۵	..... استخراج شن و ماسه
۱۳۳۰۲۹	۹۴۳	۸۳	۰	۸۳	..... استخراج سنگ تزئینی
۸۷۷۳	۸۲	۱۴	۱	۱۵	..... استخراج سنگ لاشه
۹۷	۴	۱	۰	۱	..... استخراج سنگ بالاست
۳۴۸۳۷	۲۹۲	۴۶	۷	۵۳	..... استخراج سنگ آهک
۸۵۹۳	۷۷	۱۰	۱	۱۱	..... استخراج سنگ گچ
۷۷۳	۱۰	۲	۰	۲	..... استخراج کائولن و خاک نسوز
۳۸	۴	۱	۰	۱	..... استخراج دولومیت
۰	۰	۰	۰	۰	..... استخراج بنتونیت و گل سرشوی
۰	۰	۰	۰	۰	..... استخراج منیزیت و گل سفید

۱- ۵- مشخصات عمومی معادن در حال بهره‌برداری بر حسب فعالیت (دنباله)

جبران خدمات مزد و حقوق بگیران (میلیون ریال)	تعداد شاغلان (نفر)	تعداد معادن			سال و فعالیت
		مدیریت خصوصی	مدیریت دولتی	جمع	
۲۰۳۴۲	۱۲۲	۱۴	۰	۱۴	استخراج باریت، خاک سرخ و زرد .....
۰	۰	۰	۰	۰	استخراج سولفات استرونیسیم، بر .....
۰	۰	۰	۰	۰	استخراج سولفات سدیم .....
۰	۰	۰	۰	۰	استخراج فلورین .....
۰	۰	۰	۰	۰	استخراج زرنیخ، فسفات، ید .....
۰	۰	۰	۰	۰	استخراج تورب .....
۲۲۶۵	۱۸	۲	۰	۲	استخراج نمک .....
۰	۰	۰	۰	۰	استخراج قیر جامد طبیعی (بیتومین) .....
۶۷۰۵	۶۸	۷	۰	۷	استخراج سیلیس .....
۱۶۳۴	۲۱	۴	۰	۴	استخراج پوکه معدنی .....
۰	۰	۰	۰	۰	استخراج فلدسپات .....
۰	۰	۰	۰	۰	استخراج تالک .....
۳۷۸۰	۲۳	۱	۰	۱	استخراج صدف دریایی و میکا .....
۰	۰	۰	۰	۰	استخراج سایر سنگ‌های قیمتی و نیمه قیمتی .....

(۱) اطلاعات مربوط به معادن شن و ماسه لحاظ نشده است.

مأخذ- مرکز آمار ایران (ر.م).

۲-۵- تعداد معادن در حال بهره‌برداری بر حسب فعالیت و نوع استخراج

استخراج روباز و زیرزمینی	استخراج زیرزمینی	استخراج روباز	جمع	سال و فعالیت
...	...	۸۶	۸۶	..... ۱۳۸۰
...	...	۱۷۱	۱۷۱	..... ۱۳۸۵
...	...	۳۸۴	۳۸۴	..... ۱۳۸۹
...	...	۳۷۷	۳۷۷	..... ۱۳۹۰
...	...	۳۹۴	۳۹۴	..... ۱۳۹۱
...	...	۳۹۱	۳۹۱	..... ۱۳۹۲
•	•	۳۲۸	۳۲۸	..... ۱۳۹۳
•	•	۳۲۹	۳۲۹	..... ۱۳۹۴
•	•	•	•	..... استخراج زغال سنگ
•	•	۵	۵	..... استخراج سنگ آهن
•	•	•	•	..... استخراج سرب و روی
•	•	۲	۲	..... استخراج سنگ طلا
•	•	•	•	..... استخراج سنگ مس
•	•	۲	۲	..... استخراج کرومیت
•	•	۱	۱	..... استخراج منگنز
•	•	•	•	..... استخراج بوکسیت
•	•	•	•	..... استخراج کبالت، آنتیموان تیتانیوم
•	•	۱۲۵	۱۲۵	..... استخراج شن و ماسه
•	•	۸۳	۸۳	..... استخراج سنگ تزئینی
•	•	۱۵	۱۵	..... استخراج سنگ لاشه
•	•	۱	۱	..... استخراج سنگ بالاست
•	•	۵۳	۵۳	..... استخراج سنگ آهک
•	•	۱۱	۱۱	..... استخراج سنگ گچ
•	•	۲	۲	..... استخراج کائولن و خاک نسوز
•	•	۱	۱	..... استخراج دولومیت
•	•	•	•	..... استخراج بنتونیت و گل سرشوی
•	•	•	•	..... استخراج منیزیت و گل سفید
•	•	۱۴	۱۴	..... استخراج باریت، خاک سرخ و زرد
•	•	•	•	..... استخراج سولفات استرونیسم و بر
•	•	•	•	..... استخراج سولفات سدیم
•	•	•	•	..... استخراج فلورین
•	•	•	•	..... استخراج زرنیک، فسفات، ید
•	•	•	•	..... استخراج تورب
•	•	۲	۲	..... استخراج نمک
•	•	•	•	..... استخراج قیر جامد طبیعی (بیتومین)
•	•	۷	۷	..... استخراج سیلیس
•	•	۴	۴	..... استخراج پوکه معدنی
•	•	•	•	..... استخراج فلدسپات
•	•	•	•	..... استخراج تالک
•	•	۱	۱	..... استخراج صدف دریایی و میکا
•	•	•	•	..... استخراج سایر سنجگ هی قیمتی و نیمه قیمتی

مأخذ- مرکز آمار ایران (ر.م)

۳-۵- تعداد شاغلان معادن در حال بهره‌برداری برحسب فعالیت

سایر کارکنان (اداری، مالی و خدماتی)	کارکنان خط تولید		جمع	سال و فعالیت
	ساده	ماهر		
۲۰۴	۲۸۷	۳۹۲	۸۸۳	.....۱۳۸۰
۳۵۸	۴۶۹	۸۵۷	۱۶۸۴	.....۱۳۸۵
۸۱۴	۴۸۴	۱۴۶۴	۲۷۶۲	.....۱۳۸۹
۹۶۰	۵۰۵	۱۲۸۰	۲۷۴۵	.....۱۳۹۰
۹۶۹	۴۷۰	۱۳۲۰	۲۷۵۹	.....۱۳۹۱
۱۱۱۸	۴۹۱	۱۷۵۲	۳۳۶۲	.....۱۳۹۲
۸۹۶	۷۲۷	۱۳۹۲	۳۰۱۶	.....۱۳۹۳
۷۹۴	۴۰۳	۱۵۱۲	۲۷۱۰	.....۱۳۹۴
۰	۰	۰	۰	.....استخراج زغال سنگ
۱۵	۶	۲۱	۴۲	.....استخراج سنگ آهن
۰	۰	۰	۰	.....استخراج سرب و روی
۱۲۴	۶۳	۳۹۸	۵۸۵	.....استخراج سنگ طلا
۰	۰	۰	۰	.....استخراج سنگ مس
۴	۲	۴	۱۰	.....استخراج کرومیت
۳	۲	۴	۹	.....استخراج منگنز
۰	۰	۰	۰	.....استخراج بوکسیت
۰	۰	۰	۰	.....استخراج کبالت، آنتیموان، تیتانیوم
۱۴۹	۵۳	۱۹۷	۴۰۰	.....استخراج شن و ماسه
۲۷۲	۱۵۲	۵۱۹	۹۴۳	.....استخراج سنگ تزیینی
۲۶	۱۶	۴۰	۸۲	.....استخراج سنگ لاشه
۲	۱	۱	۴	.....استخراج سنگ بالاست
۸۰	۳۱	۱۸۱	۲۹۲	.....استخراج سنگ آهک
۲۷	۱۳	۳۷	۷۷	.....استخراج سنگ گچ
۴	۲	۴	۱۰	.....استخراج کائولن و خاک نسوز
۱	۱	۲	۴	.....استخراج دولومیت
۰	۰	۰	۰	.....استخراج بنتونیت و گل سرشوی
۰	۰	۰	۰	.....استخراج منیزیت و گل سفید

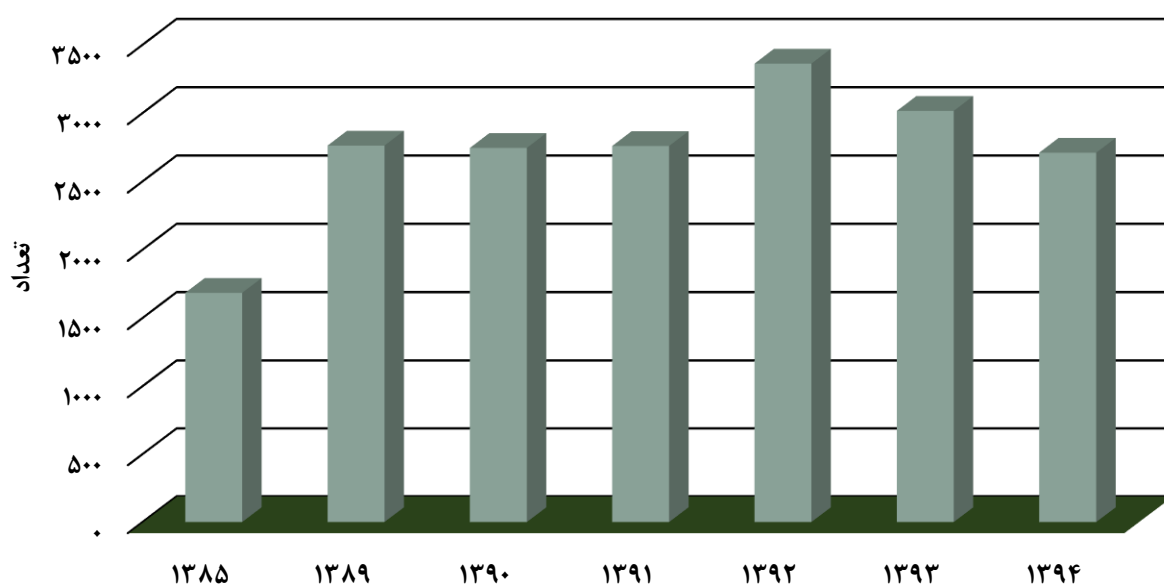

۳-۵- تعداد شاغلان معادن در حال بهره‌برداری برحسب فعالیت (دنباله)

سایر کارکنان (اداری، مالی و خدماتی)	کارکنان خط تولید		جمع	سال و فعالیت
	ساده	ماهر		
۳۸	۳۷	۴۷	۱۲۲	استخراج باریت، خاک سرخ و زرد.....
۰	۰	۰	۰	استخراج سولفات استرونیسیم، بر.....
۰	۰	۰	۰	استخراج سولفات سدیم.....
۰	۰	۰	۰	استخراج فلورین.....
۰	۰	۰	۰	استخراج زرنیخ، فسفات، ید.....
۰	۰	۰	۰	استخراج تورب.....
۷	۶	۵	۱۸	استخراج نمک.....
۰	۰	۰	۰	استخراج قیر جامد طبیعی (بیتومین).....
۲۶	۹	۳۳	۶۸	استخراج سیلیس.....
۸	۲	۱۱	۲۱	استخراج پوکه معدنی.....
۰	۰	۰	۰	استخراج فلدسپات.....
۰	۰	۰	۰	استخراج تالک.....
۸	۷	۸	۲۳	استخراج صدف دریایی و میکا.....
۰	۰	۰	۰	استخراج سایر سنگ‌های قیمتی و نیمه قیمتی.....

مأخذ- مرکز آمار ایران (ر.م).

۵-۱- تعداد شاغلان معدن در حال بهره‌برداری استان برحسب سال

مبنا: جدول ۳-۵

۴-۵- مقدار و ارزش تولید مواد معدنی معادن در حال بهره‌برداری بر حسب فعالیت

ارزش (میلیون ریال)			مقدار (هزار تن)			فعالیت
۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲	
۱۸۵۲۳۹۸	۲۴۴۰۳۸۲	۱۸۷۸۳۹۸	۱۲۵۸۵	۱۵۰۵۹	۱۵۵۶۶	جمع
.	.	.	.	.	.	استخراج زغال سنگ
۲۴۴۸۷	۵۴۳۰۲	۵۴۸۵۳	۴۴	۷۳	۸۸	استخراج سنگهای آهنی
.	۱۵۷۶۹	۳۰۰۰	.	۱۲	۱۵	استخراج سرب و روی
۴۷۵۵۸۶	۲۸۴۳۹۷	۳۴۹۸۹۰	۱۰۱۸	۱۲۰۹	۱۳۴۳	استخراج سنگ طلا
.	.	.	.	.	.	استخراج سنگ مس
۳۵۱۰	۴۷۲۵	۳۶۶۶	۴	۳	۵	استخراج کرومیت
۱۹۷۸	۱۸۰۱	۲۴۵۸	۱	۱	۲	استخراج منگنز
.	.	.	.	.	.	استخراج بوکسیت
.	.	.	.	.	.	استخراج کبالت، آنتیموان، تیتانیوم
۱۸۰۶۰۸	۱۱۲۶۱۱	۹۷۵۶۱	۳۷۸۸	۲۸۱۱	۳۴۰۱	استخراج شن و ماسه
۶۵۵۶۱۷	۱۲۱۸۱۵۹	۸۵۳۳۴۰	۶۶۱	۸۰۶	۹۹۲	استخراج سنگ تزئینی
۵۹۰۰۰	۸۸۴۱۷	۳۵۷۱۹	۵۹۳	۸۲۵	۵۵۸	استخراج سنگ لاشه
۲۳۱	۲۰۰۰	۲۲۴۸	۲	۴۰	۷۲	استخراج سنگ بالاست
۲۷۹۲۹۷	۴۰۰۸۳۷	۳۱۰۸۴۲	۵۹۳۴	۸۶۱۳	۸۳۵۷	سنگ آهک
۳۰۴۱۷	۶۶۰۱۳	۳۱۵۰۴	۲۹۳	۴۰۵	۳۸۳	استخراج سنگ گچ
۴۷۵۰	۲۱۸۹	۲۶۰۰	۷	۴	۵	استخراج کالوئن و خاک نسوز
۱۲۴	۴۲۹۸	۴۱۲۴	۱	۲۶	۴۲	استخراج دولومیت
.	.	.	.	.	.	استخراج بنتونیت و گل سرشوی
.	.	.	.	.	.	استخراج منیزیت و گل سفید
۹۴۳۷۳	۱۱۸۴۲۵	۶۰۹۱۶	۷۶	۵۲	۴۷	استخراج باریت، خاک سرخ و زرد
.	.	.	.	.	.	استخراج فلورین، سولفات استرونیوم و بر
.	.	.	.	.	.	استخراج سولفات سدیم، زاج سنگ
.	.	.	.	.	.	استخراج فلورین
.	.	.	.	.	.	استخراج زرنیخ، فسفات وید
.	.	.	.	.	.	استخراج تورب
۹۶۰۰	۱۱۲۶۴	۶۹۷۰	۳۹	۴۰	۵۳	استخراج نمک
.	.	.	.	.	.	استخراج قیر جامد طبیعی (بیتومین)
۱۶۲۶۲	۳۰۰۹۵	۳۶۸۲۴	۹۳	۸۹	۱۲۴	استخراج سنگ سیلیس
۳۳۵۷	۴۷۳۰	۷۲۸۴	۳۰	۴۹	۷۵	استخراج پوکه معدنی
.	.	۸۳۸	.	.	۳	استخراج فلدسپات، تالک
.	۲۰۳۵۰	۱۳۷۶۳	.	۲	۲	استخراج صدف دریایی و میکا
۱۳۲۰۰	.	.	۱	.	.	استخراج سایر سنگهای قیمتی، نیمه قیمتی

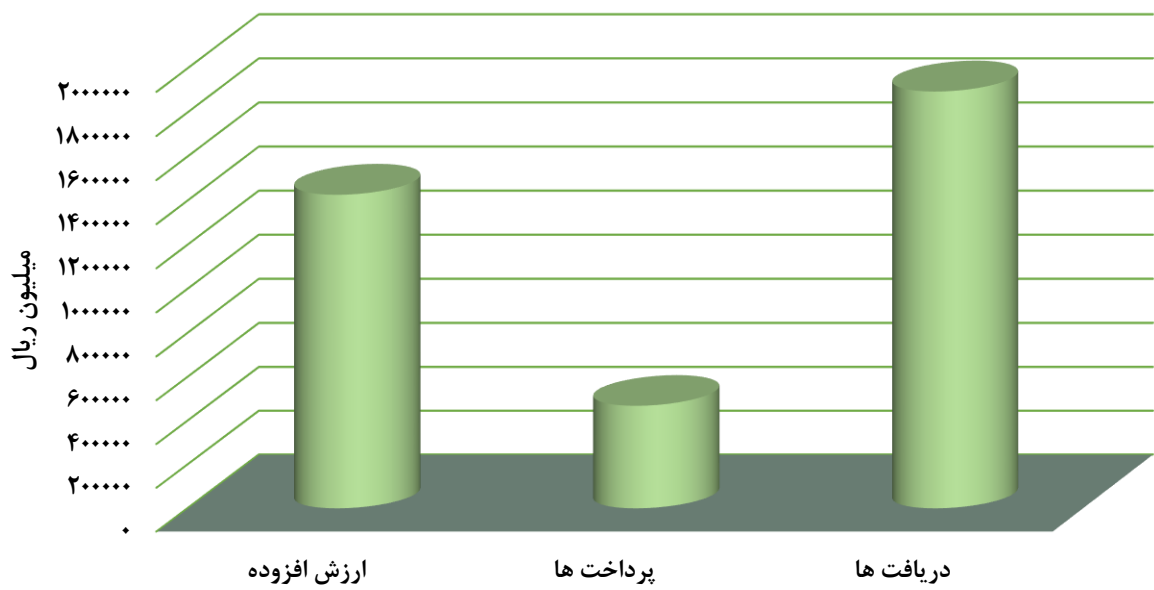
مأخذ- مرکز آمار ایران (ر.م).

۵-۵- ارزش افزوده و ارزش پرداخت‌ها و دریافت‌ها معادن در حال بهره‌برداری برحسب فعالیت: ۱۳۹۴ (میلیون ریال)

فعالیت	ارزش افزوده	پرداخت‌ها(داده‌ها)	دریافت‌ها (ستانده‌ها)
جمع	۱۴۲۷۱۰۲	۴۶۸۳۳۸	۱۸۹۵۴۴۰
استخراج زغال سنگ.....	۰	۰	۰
استخراج سنگ آهن	۱۷۹۳۳	۷۵۲۴	۲۵۴۵۷
استخراج سرب و روی	۰	۰	۰
استخراج سنگ طلا	۳۵۶۵۸۶	۱۳۴۰۰۰	۴۹۰۵۸۶
استخراج سنگ مس	۰	۰	۰
استخراج کرومیت	۲۹۸۱	۷۷۹	۳۷۵۹
استخراج منگنز	۱۷۰۲	۲۷۶	۱۹۷۸
استخراج بوکسیت	۰	۰	۰
استخراج کبالت، آنتیموان، تیتانیوم.....	۰	۰	۰
استخراج شن و ماسه.....	۱۴۸۷۸۹	۳۴۶۶۶	۱۸۳۴۵۵
استخراج سنگ تزئینی.....	۵۴۲۴۸۶	۱۳۱۰۱۷	۶۷۳۵۰۲
استخراج سنگ لاشه.....	۴۵۱۴۵	۱۴۴۰۳	۵۹۵۴۷
استخراج سنگ بالاست.....	۱۸۶	۴۶	۲۳۱
استخراج سنگ آهک.....	۱۷۱۸۷۳	۱۰۹۰۴۰	۲۸۰۹۱۲
استخراج سنگ گچ	۲۰۹۹۷	۹۸۳۴	۳۰۸۳۰
استخراج کائولن و خاک نسوز	۳۷۳۲	۱۱۸۸	۴۹۲۰
استخراج دولومیت	۸۱	۴۹	۱۳۱
بنتونیت و گل سرشوی	۰	۰	۰
مینریت و گل سفید	۰	۰	۰
استخراج باریت، خاک سرخ و زرد.....	۸۴۹۰۴	۱۰۹۵۱	۹۵۸۵۵
استخراج سولفات استرونیسیم، بر.....	۰	۰	۰
استخراج سولفات سدیم.....	۰	۰	۰
استخراج فلورین.....	۰	۰	۰
استخراج زرنیخ، فسفات، ید.....	۰	۰	۰
استخراج تورب.....	۰	۰	۰
استخراج نمک.....	۵۳۷۱	۴۳۹۰	۹۷۶۱
استخراج قیر جامد طبیعی(بیتومین).....	۰	۰	۰
استخراج سیلیس.....	۱۱۱۰۵	۶۳۵۸	۱۷۴۶۳
استخراج پوکه معدنی.....	۲۴۵۰	۹۴۲	۳۳۹۱
استخراج فلدسپات.....	۰	۰	۰
استخراج تالک.....	۰	۰	۰
استخراج صدف دریایی و میکا.....	۱۰۷۸۳	۲۸۷۷	۱۳۶۶۰
استخراج سایر سنگ‌های قیمتی و نیمه قیمتی.....	۰	۰	۰

مأخذ- مرکز آمار ایران(ر.م).

۲-۵- ارزش افزوده، پرداخت ها و دریافت های معادن در حال بهره برداری استان در سال ۱۳۹۴

منبع: جدول ۵-۵

۵-۶- ارزش سرمایه‌گذاری معادن در حال بهره‌برداری برحسب فعالیت و نوع اموال سرمایه : ۱۳۹۴ (میلیون ریال)

وسایل نقلیه	ماشین‌آلات، ابزار و وسایل کار بادوام و تجهیزات اداری	جمع	فعالیت
۷۰۸۱	۲۷۴۴۳۰	۳۰۸۱۷۸۰	جمع
۰	۰	۰	استخراج زغال سنگ
۰	۳۰	۷۲۰	استخراج سنگ آهن
۰	۰	۰	استخراج سرب و روی
۵۳۶۰	۵۲۹۶۳	۶۵۶۹۲	استخراج سنگ طلا
۰	۰	۰	استخراج سنگ مس
۰	۵۶۰	۶۴۵	استخراج کرومیت
۷۰	۳۰۰	۳۷۰	استخراج منگنز
۰	۰	۰	استخراج بوکسیت
۰	۰	۰	استخراج کبالت، آنتیموان، تیتانیوم
۰	۸۵۲۲	۱۱۱۹۴	استخراج شن و ماسه
۶۳۰	۱۴۱۵۹۶	۱۵۳۳۶۳	استخراج سنگ تزئینی
۳	۱۰۹۷۰	۱۱۱۳۱	استخراج سنگ لاشه
۰	۱۵۰	۱۵۰	استخراج سنگ بالاست
۳۲۳	۲۱۱۰۶	۲۲۹۲۶	استخراج سنگ آهک
۸۴	۳۵۷۳	۴۰۳۴	استخراج سنگ گچ
۰	۰	۴۰	استخراج کائولن و خاک نسوز
۰	۰	۳۰	استخراج دولومیت
۰	۰	۰	استخراج بنتونیت و گل سرشوی
۰	۰	۰	استخراج منیزیت و گل سفید
۱۰۰	۹۲۰۰	۱۰۷۲۵	استخراج باریت، خاک سرخ و زرد
۰	۰	۰	استخراج سولفات استرونیسم، بر
۰	۰	۰	استخراج سولفات سدیم
۰	۰	۰	استخراج فلورین
۰	۰	۰	استخراج زرنیک، فسفات، بد
۰	۰	۰	استخراج تورب
۰	۸۸۰	۹۱۱	استخراج نمک
۰	۰	۰	استخراج قیر جامد طبیعی (بیتومین)
۵۱۱	۱۶۳۶۰	۱۸۴۷۷	استخراج سیلیس
۰	۱۲۰۰	۱۳۱۷	استخراج پوکه معدنی
۰	۰	۰	استخراج فلدسپات
۰	۰	۰	استخراج تالک
۰	۷۰۲۰	۷۰۵۵	استخراج صدف دریایی و میکا
۰	۰	۰	استخراج سایر سنگ‌های قیمتی و نیمه‌قیمتی

۵-۶- ارزش سرمایه‌گذاری معادن در حال بهره‌برداری برحسب فعالیت و نوع اموال سرمایه‌ای: ۱۳۹۴ (دنباله)
(میلیون ریال)

فعالیت	ساختمان	راه اختصاصی	توسعه و اکتشاف	سایر ^(۱)
جمع	۱۰۲۸۸	۱۵۸۸۷	*	۱۰۹۳
استخراج زغال سنگ	*	*	*	*
استخراج سنگ آهن	*	۶۹۰	*	*
استخراج سرب و روی	*	*	*	*
استخراج سنگ طلا	۷۳۶۹	*	*	*
استخراج سنگ مس	*	*	*	*
استخراج کرومیت	*	۸۵	*	*
استخراج منگنز	*	*	*	*
استخراج بوکسیت	*	*	*	*
استخراج کبالت، آنتیموان، تیتانیوم	*	*	*	*
استخراج شن و ماسه	*	۲۶۷۲	*	*
استخراج سنگ تزئینی	۲۵۲۳	۷۶۱۳	*	۱۰۰۰
استخراج سنگ لاشه	*	۱۵۸	*	*
استخراج سنگ بالاست	*	*	*	*
استخراج سنگ آهک	۱۶۶	۱۳۳۱	*	*
استخراج سنگ گچ	۲۰	۲۷۵	*	۸۲
استخراج کائولن و خاک نسوز	*	۴۰	*	*
استخراج دولومیت	*	۳۰	*	*
استخراج بنتونیت و گل سرشوی	*	*	*	*
استخراج منیزیت و گل سفید	*	*	*	*
استخراج باریت، خاک سرخ و زرد	۱۰۰	۱۳۲۵	*	*
استخراج سولفات استرونیسم، بر	*	*	*	*
استخراج سولفات سدیم	*	*	*	*
استخراج فلورین	*	*	*	*
استخراج زرنیخ، فسفات، ید	*	*	*	*
استخراج تورب	*	*	*	*
استخراج نمک	*	۳۱	*	*
استخراج قیر جامد طبیعی (بیتومین)	*	*	*	*
استخراج سیلیس	۱۱۰	۱۴۸۵	*	۱۱
استخراج پوکه معدنی	*	۱۱۷	*	*
استخراج فلدسپات	*	*	*	*
استخراج تالک	*	*	*	*
استخراج صدف دریایی و میکا	*	۳۵	*	*
استخراج سایر سنگ‌های قیمتی و نیمه‌قیمتی	*	*	*	*

(۱) مبالغ مربوط به تهیه نرم افزارهای رایانه‌ای را نیز شامل می‌شود.
مأخذ- مرکز آمار ایران (ر.م).

۷-۵- مشخصات عمومی شرکت‌های تعاونی معدنی فعال بر حسب شهرستان در پایان سال (میلیون ریال)

سال و شهرستان	تعداد	عضو	شاغلان	سرمایه
..... ۱۳۸۰	۱۰	۹۶	۱۰۶	۲۹۰۸
..... ۱۳۸۵	۱۰	۹۶	۱۰۶	۲۹۰۸
..... ۱۳۹۰	۱۶	۱۴۷	۱۵۷	۹۴۱۹
..... ۱۳۹۱	۱۷	۱۵۴	۱۶۶	۹۴۳۰
..... ۱۳۹۲	۲۰	۱۸۱	۲۳۲	۹۵۸۱
..... ۱۳۹۳	۲۰	۱۸۱	۲۳۲	۹۵۸۱
..... ۱۳۹۴	۲۱	۱۸۸	۲۴۰	۹۵۹۲
..... ۱۳۹۵	۱۶	۱۵۲	۲۰۷	۱۷۴۷
..... ارومیه	۵	۵۰	۳۹	۲۵۱۸
..... اشنویه	۰	۰	۰	۰
..... بوکان	۰	۰	۰	۰
..... پلدشت	۰	۰	۰	۰
..... پیرانشهر	۰	۰	۰	۰
..... تکاب	۲	۲۰	۵۷	۱۴۰
..... چالدران	۰	۰	۰	۰
..... چابهاره	۱	۷	۱۱	۲۸
..... خوی	۳	۲۷	۳۲	۵۸۶۳
..... سردشت	۰	۰	۰	۰
..... سلماس	۱	۷	۹	۱۰
..... شاهین‌دژ	۱	۷	۹	۱۰
..... شوط	۰	۰	۰	۰
..... ماکو	۱	۱۹	۳۰	۱۴۸
..... مهاباد	۰	۰	۰	۰
..... میاندوآب	۱	۷	۹	۱۰
..... نقده	۱	۸	۱۱	۲۰

مأخذ- اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان آذربایجان غربی